

ผนวก ค

โครงการกระเช้าลอยฟ้าคยองซูเทพ: สารระโดยย่อ

โครงการกระเช้าลอยฟ้าคยองซูเทพ: รายงานความเคลื่อนไหว
เกี่ยวกับการคัดค้าน

โครงการกระเช้าลอยฟ้าคอยสุเทพ: สาระโดยย่อ*

โครงการกระเช้าลอยฟ้าคอยสุเทพ สืบเนื่องมาจากแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจัดทำขึ้นในปี 2524 โครงการหนึ่งที่เสนอไว้ในแผนหลักดังกล่าว คือ การสร้างกระเช้าลอยฟ้าเพื่อบรรเทาปัญหาการจราจรบนถนนศรีวิชัย ช่วงบ้านห้วยแก้วถึงวัดพระธาตุ ซึ่งคับคั่งอย่างวิกฤตในฤดูกาลท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ ในแผนหลักดังกล่าวระบุไว้โดยชัดเจน ให้สนับสนุนเอกชน เป็นผู้ลงทุนดำเนินการในโครงการนี้ โดยมีให้เป็นภาระต่อทางราชการ

บริษัท สำนักงานไฟร์เอส จำกัด ซึ่งเป็นสถานประกอบการที่ปรึกษา และได้ร่วมการจัดทำแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ดังกล่าวด้วยตั้งแต่ต้น ได้ให้ความสนใจติดตามนโยบายของ ท.ท.ท. มาแต่บัดนั้น โดยทำการศึกษาโครงการจนถึงขั้นนำเสนอหลักการต่อ ท.ท.ท. ในต้นปี 2528 และคณะกรรมการ ท.ท.ท. มีมติรับหลักการ และให้ความสนับสนุนในการติดต่อประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่อไป

เนื่องจากโครงการกระเช้าลอยฟ้าคอยสุเทพ เป็นโครงการที่ละเอียดซับซ้อน เพราะนอกจาก เป็นสถานศักดิ์สิทธิ์อันเป็นที่ประดิษฐานทั้งวัดและวัง ทำให้มีข้อควรคำนึงมากมายในการอนุรักษ์พัฒนาสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นองค์ประกอบของโครงการเองแล้ว ที่ตั้งของโครงการยังเป็นกรรมสิทธิ์ของสถาบันต่าง ๆ กัน ทั้งที่เป็นส่วนราชการและศาสนสมบัติ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานราชการและสถาบันอื่น ๆ ที่ต้องเสนอผ่านเพื่อรับความเห็นชอบอีกด้วย

ต่อมา บริษัท สำนักงานไฟร์เอส จำกัด สถานประกอบการที่ปรึกษาได้เป็นแกนกลางในการก่อตั้งบริษัทท่องเที่ยวพัฒนา จำกัด ซึ่งมีผู้ถือหุ้นเป็นคนไทยทั้งสิ้น เพื่อขออนุญาตดำเนินการกระเช้าลอยฟ้านี้

ในภาคสถาบันราชการได้รับความเห็นชอบตามลำดับต่อไปนี้

* จากเอกสารของ บริษัทท่องเที่ยวพัฒนา จำกัด

- 24 มีนาคม 2528 คณะกรรมการ ท.ท.ท. อนุมัติหลักการ และมีมติให้สนับสนุนโครงการ
- 8 เมษายน 2528 ได้รับหนังสือแจ้งจากพระครูสิทธิเทพเจติยารักษ์ เจ้าอาวาสวัดพระธาตุคดยสุเทพาวรวิหาร อนุญาตที่จะใช้ธรณีสงฆ์ส่วนหนึ่ง เป็นที่ตั้งสถานีรถด้านบน
- 21 พฤษภาคม 2528 คณะกรรมการสวนสัตว์ อนุมัติหลักการโครงการที่จะขอให้พื้นที่ส่วนหนึ่งของสวนสัตว์ เชียงใหม่ เป็นที่ตั้งสถานีรถด้านล่าง
- 28 พฤษภาคม 2528 คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ รับหลักการโครงการกระเช้าลอยฟ้าคดยสุเทพาที่จะต้องมีเส้นทางผ่านอุทยานแห่งชาติคดยสุเทพมุย โดยขอรายละเอียดเพิ่มเติม
- 13 มิถุนายน 2528 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เห็นชอบในหลักการของโครงการตามที่ ท.ท.ท. เป็นผู้นำเสนอ
- 5 สิงหาคม 2528 ท.ท.ท. และ บริษัท ท่องเที่ยวพัฒนา จำกัด นำเสนอโครงการต่อจังหวัด เชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตดำเนินการ
- 30 ตุลาคม 2528 กรมการอุทยานแห่งชาติ รับรายละเอียดของโครงการและแต่งตั้งอนุกรรมการอุทยานแห่งชาติ เฉพาะกิจขึ้นมาศึกษารายละเอียด และสรุปผลรายงานต่อคณะกรรมการภายในกำหนด 3 เดือน
- 2 พฤศจิกายน 2528 ผู้ว่าราชการจังหวัด เชียงใหม่ เป็นประธานการประชุมรวมสถาบันที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 6 สถาบัน และเชิญผู้แทนสำนักพระราชวัง เข้าร่วมสังเกตการณ์ ที่ประชุมย้ามติรับหลักการให้บริษัทฯ ดำเนินการในขั้นต่อไป

- 14 มกราคม 2529 คณะอนุกรรมการ เฉพาะกิจประชุมพิจารณารายละเอียดที่บริษัทฯ นำเสนอ
เพิ่มเติมตามคำขอของอนุกรรมการ
- 16 มกราคม 2529 คณะอนุกรรมการ เฉพาะกิจ เดินทาง ไปตรวจสอบพื้นที่จริงที่จังหวัด เชียงใหม่
และประชุมสรุปผล เสนอต่อคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ
- 7 กุมภาพันธ์ 2529 คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ เห็นชอบกับข้อเสนอของคณะอนุกรรมการ
เฉพาะกิจ ในการอนุญาตบริษัทฯ ให้ดำเนินโครงการกระเช้าลอยฟ้า-
คอยสุเทพ โดยมีคำสั่งให้กรมป่าไม้ นำเรื่อง เสนอรัฐมนตรี เพื่อขอ
ความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

ในภาค เอกชน บริษัท ท่องเที่ยวพัฒนา จำกัด โดย ม.ล.ชัยนิมิตร นวรัตน์ สถาปนิก
โครงการและกรรมกรผู้ได้รับมอบอำนาจ ได้กระทำการชี้แจงโครงการต่อสถาบันหนังสือพิมพ์
ทั้งส่วนกลางและส่วนจังหวัด เชียงใหม่เอง ปรากฏว่า โครงการกระเช้าลอยฟ้าคอยสุเทพได้
สร้างความสนใจต่อประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง นับจากบทความต่าง ๆ ในหน้าหนังสือพิมพ์
ตั้งแต่เดือน เมษายน 2528 ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ม.ล.ชัยนิมิตร นวรัตน์ ได้รับเชิญให้บรรยาย
โครงการต่อสาธารณชน 2 ครั้ง โดย สโมสรโรตารี เชียงใหม่เหนือ และคณะกรรมการ-
ล้านนาไทย สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์

รวมความเห็นของภาค เอกชนทั้งหมดแล้ว ส่วนใหญ่สนับสนุนโครงการ มีบางส่วน
คัดค้านบ้าง แต่เพียงจำนวนน้อย และมีเหตุผลที่ผิดไปจากข้อเท็จจริง คณะอนุกรรมการ เฉพาะกิจ
ได้ประเมินความเห็นต่าง ๆ จากหลักฐานบทความ ในหนังสือพิมพ์ทั้งหมดนี้แล้ว ลงความเห็น
ว่า นักขของฝ่ายสนับสนุนมีมากกว่าฝ่ายคัดค้านมาก ด้วยเหตุผลดังนี้

1. โครงการดังกล่าวอยู่ในแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัด เชียงใหม่ดังที่กล่าว
แล้ว

2. จากข้อมูลสืบเนื่องถึงปัจจุบัน ชี้เห็นว่าปริมาณรถโดยสารต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้นตามลำดับ ทำให้ระบบคมนาคมบนเส้นทางสายห้วยแก้ว-วัดพระธาตุดอยสุเทพ เป็นอันตราย มีผู้ประสบอุบัติเหตุ เสียชีวิตและทรัพย์สินจากการสัญจรขึ้น-ลงบน เส้นทางดังกล่าว เกือบทุก ๆ ปี

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาทาง เลือกอื่น คือ การขยายถนนและที่จอดรถ ระบบรถกระเช้าไฟฟ้าส่งผลกระทบต่อสภาพป่าและ เขาน้อยมาก

4. หลักการในการออกแบบ และรูปแบบที่สถาปนิกโครงการ เสนอมา แสดงถึงสำนักที่จะอนุรักษ์สภาพธรรมชาติ และคำนึงถึงการควรมีควรในด้านวัฒนธรรม เป็นอย่างสูง และพอจะ เชื่อได้ว่าไม่ส่งผลในด้านลบต่อคุณค่าของวัดพระธาตุดอยสุเทพ

5. โครงการนี้ได้รับความ เห็นชอบในหลักการจากบุคคลและสถาบันที่เกี่ยวข้องแล้ว อย่างถูกต้องตามขั้นตอน นับจาก ท่านเจ้าอาวาสวัดพระธาตุดอยสุเทพ ท่านผู้ว่าราชการ-จังหวัด เชียงใหม่ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ คณะกรรมการสวนสัตว์นคร เชียงใหม่ ตลอดจนได้ผ่านการชี้แจงต่อผู้แทนสื่อมวลชนชาว เชียงใหม่ และกลุ่มปัญญาชนและนักวิชาการแล้ว

โดยสรุป โครงการกระเช้าลอยฟ้าดอยสุเทพ มีเป้าหมายหลัก ในการสงวนชีวิตและทรัพยากร โดยการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนที่มีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัยสูง แต่ผลพลอยได้อื่น เช่น ด้านการท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นพุทธศาสนิกชน ผู้แสวงบุญ ที่จะขึ้นไปนมัสการวัดพระธาตุดอยสุเทพ ตลอดจนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่จะมา เยี่ยมชมศิลปสถาปัตยกรรมในปริมาณที่สอดคล้องกับแผนดำเนินการ เปิดสนามบินระหว่างประเทศจังหวัด เชียงใหม่ เหล่านี้ล้วน เป็นประโยชน์ทางด้าน เศรษฐกิจแก่จังหวัดและประชาชนในท้องถิ่นทั้งสิ้น รวมทั้งโครงการกระเช้าลอยฟ้าจะอยู่ในฐานะอุบิฎฐากวัดพระธาตุดอยสุเทพ ในด้านการอนุรักษ์พัฒนา ให้ถูกต้องตามกฎ เกณฑ์และมาตรฐานที่ดีต่อไปในอนาคต เพื่อให้วัดพระธาตุดอยสุเทพดำรงความเป็นสถาบันอันศักดิ์สิทธิ์ตามสามัญสำนึกของคนไทยทั้งมวล ทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม

โครงการกระเช้าลอยฟ้าคอยสุเทพ มีจุดที่ตั้งสถานี เริ่มต้นในบริเวณสวนสัตว์เชียงใหม่ และสถานีปลายทางที่เชิงวัดพระธาตุ เส้นทางยาวประมาณ 2.8 กิโลเมตร ใช้ระยะเวลาการเดินทางประมาณ 9 นาที ด้วยกระเช้า 6 ที่นั่ง จำนวน 49 หน่วย อัตราขนส่งผู้โดยสารสูงสุด 800 คน/ชั่วโมง ที่ความเร็วการเดินทาง 5 เมตร/วินาที หรือประมาณ 18 กิโลเมตร/ชั่วโมง

โครงการกระเช้าลอยฟ้าดอยสุเทพ: รายงานความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับการคัดค้าน*

ความพยายามที่จะสร้างกระเช้าลอยฟ้าขึ้นดอยสุเทพนั้น เกิดขึ้นในอดีตมาแล้วถึง 2 ครั้ง ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2508 โดยการนำเสนอของกองไฟฟ้าภูมิภาค กรมโยธาเทศบาล กระทรวงมหาดไทย และครั้งที่สองในปี พ.ศ. 2513 ครั้งนี้มีผู้มีอิทธิพลทางการเมืองระดับท้องถิ่น เป็นผู้ริเริ่ม เสนอโครงการในรูปของบริษัทเอกชน โดยมีบริษัทท่องเที่ยวต่างประเทศ บริษัทใหญ่แห่งหนึ่งได้ เสนอโครงการสร้างโรงแรมบนดอยสุเทพพร้อมกันไปด้วย

ความพยายามทั้งสองครั้งนั้น ได้ถูกล้มเลิกไปเนื่องจากมีเสียงคัดค้านจากชาวเชียงใหม่ ถึงแม้ว่าการดำเนินการต่อต้านไม่ได้ขยายวงกว้างมากนัก แต่ก็มีน้ำหนักพอที่คณะรัฐมนตรีสมัยนั้นพิจารณาไม่อนุมัติให้สร้างกระเช้าลอยฟ้าและโรงแรมตามที่เสนอ หลังจากนั้น เป็นต้นมาก็ไม่ปรากฏว่ามีบุคคล หน่วยงาน หรือบริษัทใด เสนอโครงการกระเช้าลอยฟ้าขึ้นมาอีก

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2528 บริษัท สำนักงานไฟร์เอส จำกัด ได้เป็นแกนกลางในการก่อตั้งบริษัทท่องเที่ยวพัฒนาจำกัด ได้เสนอโครงการกระเช้าลอยฟ้าดอยสุเทพขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง โครงการกระเช้าลอยฟ้าครั้งนี้เป็นหนึ่งในโครงการที่เสนอในแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยมีบริษัทไฟร์เอส เป็นสถาปนิกที่ปรึกษา และร่วมการจัดทำในปี พ.ศ. 2524 วัตถุประสงค์หลักของโครงการมีอยู่ 5 ข้อ คือ

1. เพื่อลดจำนวนอุบัติเหตุ เนื่องมาจากการจราจรบนถนนขึ้นดอยสุเทพ
2. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อสงวนป่าไม้และสภาพธรรมชาติ เพราะระบบกระเช้าลอยฟ้าไม่ต้องไต่ดินไม้มาก เมื่อเปรียบเทียบกับทางรถยนต์
4. เพื่ออนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมล้านนาไว้ในส่วนหนึ่ง ที่สามารถนำมาประยุกต์เข้ามากับสถานีกระเช้าลอยฟ้าและอาคารบริการ

* จากจดหมายข่าว ล้านนาคดีศึกษา เขียนโดย "ชมรมเพื่อเชียงใหม่"

5. เพื่อแสวงหาโอกาสที่จะทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาในฐานะอุปัฏฐากวัดพระธาตุดอยสุเทพ ในด้านการรักษาสภาพพุทธสถานให้จำ เรืองใจแก่พุทธศาสนิกชน

ในช่วงแรกของการดำเนินงาน เสนอโครงการกระ เข้าลอยฟ้าในปี พ.ศ. 2528 นั้น ไม่มีการประชาสัมพันธ์อย่างแพร่หลาย นอกจากปรากฏออกมาในรูปของข่าวสั้น ๆ ในหน้าหนังสือพิมพ์ส่วนกลางบ้าง ท้องถิ่นบ้าง จึงไม่ค่อยเป็นที่สนใจของประชาชนมากนัก แต่ถึงกระนั้น ก็มีปฏิริยาต่อต้านปรากฏในรูปแบบของบทบรรณาธิการ และบทความตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ ท้องถิ่น และส่วนกลาง เช่น ธรรมังค์ ไทยนิวส์ มติชน และบางกอกโพสต์ อย่างต่อเนื่อง เป็นระยะ ๆ และมีการตั้งคำถามเกี่ยวกับโครงการไว้อยู่หลายประการ ทางฝ่ายผู้เสนอโครงการ กระ เข้าลอยฟ้าได้พยายามตอบและชี้แจงประเด็นขัดแย้งลงในหนังสือพิมพ์ แต่ก็ดูเหมือนจะยับยั้งเสียงคัดค้านไม่ได้ จึงได้มีการจัดทำหนังสือของโครงการเพื่อชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ อย่างมีระบบ หนังสือดังกล่าวนี้ถูกส่งไปยังหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องและแวดวงที่คาดว่าจะมีการคัดค้าน เช่น ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในเดือนมีนาคม 2529 จุดมุ่งหมายของโครงการในการแจกหนังสือเล่มนั้น ก็เพื่อประชาสัมพันธ์และชี้แจงข้อขัดแย้งต่าง ๆ แต่เมื่อแจกไปแล้วปรากฏว่าได้เพิ่มเสียงคัดค้านให้แพร่หลายและเข้มข้นขึ้น จาก เดือนเมษายน 2529 เป็นต้นมา การคัดค้านโครงการกระ เข้าลอยฟ้าขึ้นดอยสุ เทพจึงดำเนินมาอย่าง เป็นระบบและต่อเนื่อง ในหลายรูปแบบ ในการรายงานการคัดค้านนี้จะแบ่งการรายงานออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. สรุบบทความหรือแถลงการณ์ เกี่ยวกับการคัดค้าน
2. ความ เคลื่อนไหวของการจัดกิจกรรมการคัดค้าน

1. สรุบบทความหรือแถลงการณ์ เกี่ยวกับการคัดค้าน

เนื่องจากโครงการกระ เข้าลอยฟ้านี้จะสร้างขึ้นที่ดอยสุ เทพ ซึ่งเป็นสถานที่มีความสำคัญมากกับคน เชียงใหม่แทบทุกวงการ ดังนั้น บทความต่าง ๆ ที่เขียนขึ้น เป็นปฏิริยาโต้ตอบโครงการนี้จึงมาจากหลายแวดวง และสามารถจัดให้ เป็นหมวดหมู่ได้ดังต่อไปนี้

1. ศิลปวัฒนธรรมและศาสนา
2. สิ่งแวดล้อม
3. นโยบายการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ

1.1 บทความเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและศาสนา

ในบทความเรื่อง "ประตู่ท่าแพและคอยสุเทพ" ของ อาจารย์นิธิ เอียวศรีวงศ์ ซึ่งลงในวารสาร "ศิลปวัฒนธรรม" เดือนเมษายน 2529 ได้มีการกล่าวถึงความสำคัญและหน้าที่ของคอยสุเทพและวัดพระธาตุ ที่มีต่อชุมชนมาแต่ครั้งโบราณ และได้ชี้ให้เห็นถึงสภาพ-แวดล้อมที่เปลี่ยนไปของคอยสุเทพ ทั้งทางด้านนิเวศวิทยาและเทคโนโลยีอันเกิดจากการที่มีคนไปท่องเที่ยวจำนวนมากมาย ผู้เขียนได้กล่าวถึงการสร้างกระเช้าลอยฟ้าที่คาดว่าจะมีขึ้นท่ามกลางสภาพที่กำลังแห้งแล้งของคอยสุเทพ และได้ทิ้งท้ายไว้ว่า ยังไม่สายเกินไปที่เราจะแก้และชุบชีวิตคอยสุเทพขึ้นมา ทั้งนี้ เราต้องเข้าใจหน้าที่ของสิ่งที่คนโบราณสร้างขึ้นมาอย่างถูกต้อง และเราจะสามารถอนุรักษ์โบราณสถานให้มีความหมายได้ตลอดไป

นอกจากนี้มีบทความของ ท่านเจ้าคุณพระโพธิ์ ธัมมรังษี รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ ที่ลงใน "ไทยนิวส์" วันที่ 16 พฤษภาคม 2529 บทความนี้เขียนขึ้นด้วยความเข้าใจของหน้าที่ของคอยสุเทพในด้านศาสนา ความผูกพันและศรัทธาของพุทธศาสนิกชนชาวเชียงใหม่ ที่มีต่อพระธาตุฯ และประเด็นที่สำคัญของบทความนี้คือ เรื่องของกระเช้าลอยฟ้ากับวัดพระธาตุโดยตรง ท่านเจ้าคุณโพธิ์ธัมมรังษี เขียนถึงการที่โครงการระบุว่า เจ้าอาวาสวัดคอยสุเทพยินยอมให้ใช้สถานที่อันเป็นทรัพย์สินข้างล่างเป็นสถานีลงนี้ เจ้าอาวาสคงไม่คิดให้ลึกซึ้ง อาจจะมีเชื่อโครงการที่บอกว่าจะอุปัฏฐากบำรุงพระธาตุ และตั้งว่าเจ้าอาวาสควรเรียกประชุมคณะกรรมการ เพราะพระบรมธาตุคอยสุเทพ เป็นพระอารามหลวงที่มีคณะกรรมการคอยควบคุมอยู่

บทความอีกบทหนึ่งซึ่งเขียนเกี่ยวกับคอยสุเทพ คือ บทความของ อาจารย์มณี หอมมรงค์ ชื่อ "คอยสุเทพมิ่งขวัญหิงคนคร" ซึ่งลงพิมพ์ใน "ไทยนิวส์" และ "สู่อินท" ผู้เขียนชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของคอยสุเทพในด้านตำนาน ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม

การศึกษา การท่องเที่ยว ความศักดิ์สิทธิ์ และการสร้างวัดตามโลกุตระธรรม และได้สรุปว่า คอยสุ เทพและพระบรมธาตุจึง เป็นสิ่งที่ชาวล้านนาจะต้องรักษาไว้ให้ เป็นมิ่งขวัญ

และเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2529 โครงการศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก็ได้แถลงข่าว เรื่อง โครงการกระเช้าลอยฟ้าขึ้นคอยสุ เทพ โดยมีความเห็นว่า แนวการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการสร้างกระเช้าลอยฟ้า เป็นแนวทางที่ไม่สอดคล้องกับประเพณีและวัฒนธรรมของชาวพุทธและชาว เชียงใหม่ เนื่องจากคอยสุ เทพ เป็นของคู่บ้านคู่เมืองของ เชียงใหม่ เป็นสถานที่สำคัญทางศาสนาที่เคารพบูชาของชาวพุทธ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของ เชียงใหม่และชาวล้านนา การสร้างกระเช้าจะทำให้ความหมายของวัฒนธรรมประเพณีการจาริกแสวงบุญของชาวพุทธต้อง เปลี่ยนแปลง ขาดหาย หรือถูกทำลายไป และความสำคัญของคอยสุ เทพ ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางทางศาสนาก็จะลดน้อยลงไป การแถลงข่าวครั้งนี้ได้ปรากฏ เป็นข่าวคามหน้าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและส่วนกลางหลายฉบับ

1.2 บทความเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

คามที่ผู้เสนอโครงการกระเช้าลอยฟ้าคอยสุ เทพได้อ้างว่า กระเช้าลอยฟ้ามีผลกระทบทางนิเวศวิทยาน้อยมากนั้น ได้มีนักวิชาการทั้งชาวไทยและต่างประเทศได้เขียนบทความลงได้คอบ เช่น ดร.ฮันส์ บานชิงเกอร์ ได้เขียนลงในหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ ว่ารู้สึกประหลาดใจมากที่สุดที่ทางโครงการบอกว่าคอยสุ เทพไม่ใช่แหล่งที่มีพืชและสัตว์ที่อุดมสมบูรณ์ เพราะจริง ๆ แล้ว แม้ว่าจะไม่มีสัตว์ป่า แต่คอยสุ เทพยัง เต็มไปด้วยพืชและสัตว์ชนิด เล็กที่ยังไม่เคยพบมาก่อนในเมืองไทย เสียด้วยซ้ำ มีนักวิชาการชาวต่างประเทศให้ความสนใจมาก และพบว่ามีพืชประมาณ 740 ชนิด บนคอยสุ เทพ ต่อมาก็มียบทความของ อาจารย์อุ๋แก้ว ประกอบไวทยกิจ และของ อาจารย์นริศ สีตะสุวรรณ จากภาควิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัย-เชียงใหม่ ซึ่งเป็นจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ สยามรัฐรายวัน อาจารย์นริศได้เล่าถึงประสบการณ์ในการนำนักศึกษาชีววิทยาไปศึกษาคอยสุ เทพ เมื่อก่อนว่า เป็นป่าที่อุดมไปด้วยพืช สัตว์ ที่มีคุณค่าแก่การศึกษามากมาย ต่อมาเมื่อมีการสร้างสิ่งก่อสร้างขึ้นบนคอยสุ เทพ สัตว์

โดยเฉพาะนกได้หายไป และไม่ปรากฏอยู่ในบริเวณนั้นอีก ในจดหมายถึงบรรณาธิการฉบับนี้ อาจารย์นริศจึงได้เน้นว่าการสร้างกระเข้าลอยฟ้าขึ้นคอยสุเทพ จะเป็นการรบกวนและไล่ที่อยู่อาศัยของสัตว์ที่อยู่บนคอยสุเทพ

บทความอีกบทความหนึ่งเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่สมควรอย่างยิ่งในการนำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจโครงการ คือ บทความเรื่อง "โครงการกระเข้าลอยฟ้ากับมติคณะรัฐมนตรี" ของ ภาณุพันธ์ ชัยรัตน์ ลงหนังสือพิมพ์ มติชนรายวัน วันที่ 7 มิถุนายน 2529 ซึ่งเป็นวันเดียวกับที่ผู้เสนอโครงการกระเข้าลอยฟ้ามาแถลงข่าวให้กับสื่อมวลชนและชาวเชียงใหม่ ณ โรงแรมเชียงใหม่พลาซ่า บทความของภาณุพันธ์ กล่าวถึงเรื่องมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 14 มกราคม 2518 เรื่องการกำหนดชั้นความสำคัญป่าต้นน้ำลำธารไว้โดยละเอียด และโครงการกระเข้าลอยฟ้านี้จะใช้เส้นทางตัดผ่านที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 บี ที่ทางคณะรัฐมนตรีมีมติให้มีมาตรการควบคุมเป็นพิเศษ เพราะเป็นพื้นที่ที่มีคุณภาพ น้ำดี มีอินทรียัดฤดูสูง และดินง่ายต่อการพังทลาย จะอนุญาตให้มีการใช้พื้นที่ได้เฉพาะโครงการของส่วนราชการที่จำเป็นต้องใช้ที่ดินอย่างหลักเสี่ยงไม่ได้เท่านั้น โครงการกระเข้าลอยฟ้าจะดำเนินการในบริเวณดังกล่าวไม่ได้ เพราะไม่ใช่โครงการของส่วนราชการ และไม่ใช้โครงการที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ผู้เขียนได้กล่าวย้ำไว้ในบทความว่า ขอให้ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการพิจารณาทบทวนข้อมูลอย่างรอบคอบ โดยเห็นว่า "การพัฒนาที่ชาญฉลาดและรอบคอบ จะลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและบ่งกันผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่จะเกิดผลเสียหายร้ายแรงต่อคนรุ่นลูกหลานได้"

อาจารย์ระพี สาคริก ก็ได้เขียนบทความซึ่งปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ 2 บทความด้วยกัน คือ "ภาพสะท้อนจากกรณีจราจรแทนทาลัมที่จังหวัดภูเก็ต: บทเรียนที่กรณีกระเข้าลอยฟ้าควรคำนึง" (ไทยนิวส์ วันที่ 5 มิถุนายน 2529) และ "กระเข้าลอยฟ้า: พฤติกรรมที่สะท้อนวิถีทางการพัฒนาสังคมไทย" (สยามรัฐรายวัน วันที่ 7 มิถุนายน 2529) ในบทความที่ลงหลังสุดนี้ อาจารย์ระพีได้แสดงความห่วงใยในการพัฒนาที่เน้นวัตถุธรรม โดยไม่คำนึงถึงจิตใจของผู้คนที่เป็นฐานของความมีคุณค่าและความหมายอันแท้จริงของชีวิต

นอกจากนี้ อาจารย์ระพีได้กล่าวถึงกระแสวัฒนธรรมของสังคมมนุษย์ที่มีส่วนสัมพันธ์กับนิเวศวิทยา ดังนั้น การทำลายต้นไม้และนิเวศวิทยาของป่า ย่อมมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็น "ที่รวมพลังใจ พลังความคิด และร่วมมือประสานชีวิตภายในสังคม เข้าหากัน ทำให้ระบบการอยู่ร่วมกัน เป็นไปอย่างธรรมชาติ"

นอกจากนี้ในคอลัมน์สิ่งแวดล้อมของ มติชนสุดสัปดาห์ วันที่ 27 มิถุนายน 2529 สุริย์ ภูมิภมร ได้เขียนบทความเรื่อง "ฉันทรักคอยสุเทพ" ผู้เขียนได้ชี้ถึงจุดบอดของการประชาสัมพันธ์ของโครงการกระเช้าลอยฟ้าและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ว่า อยู่ที่ว่า การออกข่าวว่าจะเร่งสร้างกระเช้าลอยฟ้าเพื่อเป็นราชสักการะแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปี พ.ศ. 2530 และได้ขอร้อง ท.ท.ท. ว่าอย่าได้อ้างสถาบันพระมหากษัตริย์เลย เพราะ "เท่าที่ได้ติดตามผลงานในโครงการพระราชดำริ ล้วนแล้วแต่ทำในสิ่งที่ตรงกันข้าม โครงการเป็นจำนวนมากมุ่งให้พื้นที่พื้นที่ที่มีแต่กรวดทราย ให้เป็นที่เขียวชอุ่มขึ้นมา" แต่กลุ่มนักลงทุนทำกระเช้าลอยฟ้ามุ่งตัดต้นไม้บนคอยสุเทพ ซึ่ง "แม้อ้างว่าเพียง 193 ต้น แต่ต้นไม้ 193 บนคอยสุเทพมีค่ามากกว่าไม้หลายพันต้นที่อยู่ห่างไกลออกไป"

1.3 บทความเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ

สยามรัฐรายวัน วันที่ 1 กรกฎาคม 2529 ได้ลงบทความเรื่อง "กระเช้า-ลอยฟ้ากับนโยบายการท่องเที่ยว" ของ อาจารย์นิธิ เอียวศรีวงศ์ ในบทความนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงการดำเนินนโยบายการท่องเที่ยวของ ท.ท.ท. ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเงินทุนในการผลักดันการสร้างกระเช้าลอยฟ้าว่า "เป็นผู้ออกหน้าหนุนโครงการของนายทุนเอกชน เรื่องกระเช้าลอยฟ้าอย่างน่าเกลียด" ครึ่งนี้ผู้เขียนหมายถึง การที่ ท.ท.ท. ร่วมกับบริษัทฝ่ายเสนอโครงการจัดการแถลงข่าว เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2529 ณ โรงแรม เชียงใหม่พลาซ่า "เพื่อปกป้องโครงการจนสุดตัว" โดยเชิญสื่อมวลชนจากกรุงเทพฯ พร้อมทั้งช่วยจ่ายค่าที่พักโรงแรมชั้นหนึ่งและตั๋วเครื่องบินให้หมด การกระทำเช่นนี้ผู้เขียนให้ความเห็นว่าสะท้อนให้เห็นถึงความคิดของเจ้าหน้าที่รัฐบาลที่รับผิดชอบกับการพัฒนาเศรษฐกิจของบ้านเมืองในระยะ 30 ปีที่ผ่านมา แต่ความคิดของ ท.ท.ท. นั้น "เซย" กว่าเพื่อน เพราะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรในประเทศน้อยมาก นับตั้งแต่การสร้างโรงแรมชั้นหนึ่ง
บุรีรัมย์ รถโค้ชนำเที่ยว เรือสำราญ ฯลฯ ล้วนแล้วแต่ต้องพึ่งพาการนำเข้าตลอดมา และ
ในกรณีกระเช้าลอยฟ้าก็เช่นเดียวกัน ผู้เขียนจึงตั้งข้อสงสัยว่า ตัวเลขเงินตราต่างประเทศที่ได้
จากการท่องเที่ยวและกล่าวกันว่าเป็นรายได้อันดับหนึ่งของประเทศนั้น "หากคิดในเชิงธุรกิจแล้ว
มันกำไรหรือขาดทุนกันแน่ เพราะเพื่อจะได้เงินจำนวนนี้มา เราได้ลงทุนซื้อสินค้าทุนและวัตถุดิบ
จำนวนมากเพื่อป้อนอุตสาหกรรมนี้" และผู้เขียนได้กล่าวเสริมว่า การพัฒนาการท่องเที่ยว
แนวนี้ไม่คำนึงถึงผลเสียที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนำมาสู่สังคมไทย เช่น การพังทลายของ
ระบบค่านิยมเก่า หรือการบั่นทอนวิถีชีวิตแบบไทย และท้ายสุดเห็นว่า ท.ท.ท. ควรจะต้อง
ทบทวนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเสียใหม่

ไว ศาติพิทย์ นักเขียนคอลัมน์ชื่อดังก็ได้ออกความเห็นเกี่ยวกับ ท.ท.ท. และ
โครงการกระเช้าลอยฟ้าในคอลัมน์ "ไวศาติพิทย์กะพริบที่นี้" ของ ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 4 กรกฎาคม
2529 ว่า การที่ ท.ท.ท. ออกมาวิ่งเต้น เรื่องนี้นั้น เป็นเรื่องที่ "อัปยศที่สุด" และกล่าวว่า
ถึง ท.ท.ท. ไม่มีสาขาที่เชียงใหม่ คนก็ไปเที่ยวกันอยู่แล้ว

ในบทความของ อาจารย์สุวิทย์ รุ่งวิสัย เรื่อง "กระเช้าลอยฟ้าช่วยพัฒนา
เชียงใหม่จริงหรือ" ซึ่งลงใน ไทยนิวส์ วันที่ 19 กรกฎาคม 2529 นั้น ผู้เขียนอ้างถึงเหตุผล
ของโครงการที่ว่ากระเช้าลอยฟ้าจะช่วยเพิ่มรายได้ของประชาชนชาวเชียงใหม่ และได้ตั้ง
คำถามว่า โครงการกระเช้าลอยฟ้าจะทำให้คนจนมีรายได้เพิ่มขึ้นได้อย่างไร ในเมื่อ "หน้าที่
ของมันก็คือ ธุรกิจการค้าโดยแท้ ไม่ใช่โครงการสาธารณกุศลแต่ประการใด"

บทความที่สรุปไว้ในสามตัวข้อข้างต้นนี้ เป็นบทความหลักที่เลือกมาสนับสนุน
เหตุผลในการคัดค้านการสร้างกระเช้าลอยฟ้าในประเด็นต่าง ๆ ให้ชัดเจนหนักแน่น และ
เพียงพอที่จะก่อให้เกิดความเคลือบไหวในการต่อต้านโครงการในรูปกิจกรรมต่าง ๆ ดังจะได้
กล่าวต่อไป อนึ่ง ยังมีบทความและจดหมายถึงบรรณาธิการอีกมากมาย ซึ่งได้ถูกตีพิมพ์ใน
หนังสือพิมพ์ที่คัดค้านการสร้างกระเช้าลอยฟ้า แต่ไม่สามารถจะเอ่ยถึงได้หมดในที่นี้ นอกจากนี้

ข่าว เรื่องการคัดค้านโครงการกระเช้าลอยฟ้าก็ได้รับความสนใจจากต่างประเทศ ดังที่ปรากฏใน Far Eastern Economic Review ฉบับวันที่ 30 กรกฎาคม 2529 และ Contours (Vol. 2 No. 6 2nd Quarter 1986)

2. ความเคลื่อนไหวของการจัดกิจกรรมการคัดค้าน

จุดเริ่มต้นของการคัดค้านกระเช้าลอยฟ้า คือ การคุยกันอย่าง เป็นห่วงใยในอนาคตของเมืองเชียงใหม่ ของผู้มีจิตสำนึกในระดับเพื่อนฝูง คนรู้จัก หลายกลุ่มด้วยกัน และเมื่อมีความเห็นที่สอดคล้องกันระหว่างชาวवासและพระสงฆ์ จึงได้เกิดการทำงานกันขึ้นอย่างค่อนข้างจะมีระบบ โดยการรวมตัวของ พระสงฆ์ นักวิชาการ ตัวแทนชาวเชียงใหม่ และนักศึกษา โดยใช้ชื่อรวมกันว่า "ชมรม เพื่อ เชียงใหม่" จากนั้นก็ได้มีการประชุม เพื่อจัดกิจกรรมกันอย่าง ต่อเนื่อง และสามารถจัดเป็นลำดับเหตุการณ์ได้ดังต่อไปนี้

ต้น เดือน เมษายน 2529 -ชมรมอนุรักษ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ จัดการอภิปราย เรื่อง "กระเช้าลอยฟ้า พัฒนาหรือการแสวงหาผลประโยชน์" และมีการติดโปสเตอร์คัดค้าน

ปลาย เดือน เมษายน 2529 -พระโพธิรังษี รอง เจ้าคณะจังหวัด เชียงใหม่ ได้ทำหนังสือ เบ็ดผนึกถึงนายกรัฐมนตรี เรียกร้องให้มีการทบทวนโครงการสร้างกระเช้าลอยฟ้า โดยมีผู้ลงนาม 700 กว่าคน

ต้น เดือน พฤษภาคม 2529 -ตัวแทนชมรมเพื่อเชียงใหม่และนักศึกษายื่นหนังสือต่อ นายกรัฐมนตรี ที่โรงแรมเชียงใหม่พลาซ่า

24 พฤษภาคม 2529 -การประชุมคัดค้านที่อนุสาวรีย์ 3 กษัตริย์ ผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ 18 กลุ่ม เดินขบวน ยื่นหนังสือคัดค้านต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เชียงใหม่

3 มิถุนายน 2529 -ชมรมเพื่อเชียงใหม่ส่งตัวแทน 25 คน ร่วมแท้ อินทขิล มีการถือร่มประท้วงกระเช้าลอยฟ้า

7 มิถุนายน 2529 -ตัวแทนชมรม เพื่อ เชียงใหม่และนักศึกษา สือป้ายประท้วงในวันที่
โครงการกระเช้าลอยฟ้า และ ท.ท.ท. แกล้งข่าวสื่อมวลชนที่โรงแรมพลาซ่า

12 มิถุนายน 2529 -พระโพธิ์รังษีและตัวแทนนักศึกษา ถวายฎีกาสมเด็จพระบรม-
โอรสาธิราช

22 มิถุนายน 2529 -ชมรม เพื่อ เชียงใหม่สำรวจเส้นทางที่โครงการเสนอกระเช้า-
ลอยฟ้าบนคอยสุ เทพ

24 มิถุนายน 2529 -มหาวิทยาลัยพายัพจัดอภิปราย เรื่อง "กระเช้าลอยฟ้ากับชาว
เชียงใหม่" และลงนามคัดค้าน

26 มิถุนายน 2529 -ตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยพายัพยื่นหนังสือคัดค้านต่อ
ผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อส่งผ่านถึงนายกรัฐมนตรี มีผู้ลงนาม 700 คน

28 มิถุนายน 2529 -ชมรม เพื่อ เชียงใหม่ เป็นผู้ประสานงานจัดนิทรรศการและ
อภิปรายอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม-สิ่งแวดล้อมและกระเช้าลอยฟ้า ณ พุทธสถาน เชียงใหม่ มี
ประชาชน เข้าร่วมฟัง เป็นจำนวนมาก

30 มิถุนายน 2529 -ภาควิชาพืชไร่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดปาฐกถาเรื่อง
"คอยสุเทพกับระบบนิเวศวิทยา" โดย ศ.ระพี สาคริก ณ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย เชียงใหม่

30 มิถุนายน 2529 -สโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่จัดอภิปรายเรื่อง
โครงการกระเช้าลอยฟ้าขึ้นคอยสุเทพ โดยเชิญทั้งฝ่ายสนับสนุนและคัดค้าน แต่ปรากฏว่า
ฝ่ายโครงการซึ่งรับคำเชิญได้ปฏิเสธมาอย่างกระตั้นหัน ฝ่ายคัดค้านจึงดำเนินการอภิปรายไป
แต่ฝ่ายเดียว

1 กรกฎาคม 2529 -ผู้ว่าราชการจังหวัด เชียงใหม่ เสนอให้ระงับการพิจารณา
โครงการกระเช้าลอยฟ้า ให้เหตุผลว่าจะก่อให้เกิดความแตกแยก เป็นการทำให้ศาสนาไร้
และทำลายจิตใจประชาชน

21 กรกฎาคม 2529 -ชมรม เพื่อ เชียงใหม่ นักศึกษา ประชาชน ขึ้นปลุกป่าบน
ดอยสุเทพ

29 สิงหาคม 2529 -ชมรม เพื่อ เชียงใหม่ เป็นผู้ประสานงานจัดปาฐกถา เรื่อง
"นโยบายการท่องเที่ยวกับศิลปวัฒนธรรม" ที่พุทธสถาน มีคนเข้าร่วมฟังประมาณ 500 คน

จากวันนั้นถึงวันนี้มีอะไร เกิดขึ้นอีกบ้าง

หลังจากวันที่ นายชัยยา พูนศิริวงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัด เชียงใหม่ ได้เสนอให้ระงับ
การพิจารณาโครงการกระเช้าลอยฟ้าไปเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2529 แล้วนั้น ก็ดูเหมือนว่า
ข่าวคราวกระเช้าลอยฟ้าจะ เมาบางลงไปจากหน้าหนังสือพิมพ์ลงไประยะหนึ่ง ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า
ฝ่ายบริษัทผู้เสนอโครงการ และ ท.ท.ท. จะยอมล้มเลิกโครงการเสีย มีข่าวการยืนยันการ
สร้างจาก ท.ท.ท. อยู่เป็นระยะ ๆ ในระดับอำเภอรอบนอกมีการชักชวนประชาชนให้เห็นด้วย
กับโครงการ โดยมีสมาชิกสภาจังหวัดบางคนเป็นผู้นำ และทางบริษัทเจ้าของโครงการได้แจก
เอกสารประชาสัมพันธ์และปกป้องโครงการไปตามวัดต่าง ๆ ในเชียงใหม่เกือบทุกวัด และ
ตำบลเกือบทุกตำบล ดังนั้น โครงการนี้ยังไม่ยุติลงง่าย ๆ อย่างที่หลายคนเข้าใจ

เมื่อฝ่ายเสนอโครงการยังยืนยันที่จะรุดหน้าต่อไป เช่นนี้แล้ว การคัดค้านก็ย่อมจะต้อง
ดำเนินต่อไปเช่นกัน ทั้งนี้ได้มีความพยายามที่จะรวบรวมข่าวสารต่าง ๆ ให้เป็นรูปเล่มเพื่อที่จะ
ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและท้องสมุคต่าง ๆ เก็บไว้ นอกจากนี้ยังมีโครงการฉายสไลด์
เคลื่อนที่ และจัดกิจกรรมขึ้นอีก เช่น งานระลึกถึงครูบาศรีวิชัย และงานสมโภช 600 ปี
วัดพระธาตุดอยสุเทพ สำหรับทุนที่จะใช้ในการนี้และการจัดกิจกรรมที่ผ่านมา ฝ่ายคัดค้านได้
รับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าในพระบรมราชินูปถัมภ์ และ Ecumenial
Coalition on Third World Tourism พร้อมทั้งมีการหารายได้จากการขาย เสื้อยืดและ
สติ๊กเกอร์ "ฉันรักดอยสุเทพ" ความพยายามทั้งหมดนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างหนึ่งคือ ต้องการยับยั้ง
การสร้างกระเช้าลอยฟ้า ตามที่ผู้อาวุโสในกลุ่มผู้คัดค้าน เคยกล่าวไว้ว่า " เราต้อง เขียนให้มัน
ตาย เพื่อให้แน่ใจว่ามันจะไม่หูดไม่เกิดอีก" แต่จุดมุ่งหมายประการสำคัญคือ ต้องการสร้าง
จิตสำนึก ในหมู่ชาว เชียงใหม่ เพื่อช่วยกันรักษาความ เป็น เชียงใหม่ให้คงอยู่ยาวนาน เท่าที่จะนานได้